Die Priester der Römisch-Katholischen Gemeinde Großkomlosch

„Denkt an eure Vorsteher, die euch das
Wort Gottes verkündet haben;
Schaut auf das Ende ihres Lebens,
Und ahmt ihren Glauben nach!"

(Brief an die Hebräer 13. 7)

Die Römisch-Katholische Pfarrei Großkomlosch kennt eine bewegte und reiche Geschichte. Vor ihrer Gründung, im Jahre 1849 war sie der Reihe nach als Filiale von Tschanad, Gottlob, Ostern und Selesch (Nakovo) aus versehen. Ihre ersten Tauf-, Ehe- und Sterbematrikel beginnen mit dem Jahr 1793… Von da angefangen erkannten die Seelsorger den Aufstieg dieser katholischen Gemeinde.

Eine Liste der Gemeindeseelsorger von Großkomlosch wurde schon im Band „Heimatbuch der Heidegemeinde Großkomlosch im Banat" von Martin Kurzhals und Hans Diplich 1939, zum ersten Mal und 1983 zum zweiten Mal erstellt und veröffentlicht. Sie wurde nochmals 2007 im Band „Despre Comloş. Documente, Articole, Traduceri" von Sergiu Soica nochmals publiziert.

Zwischen den Priestern die in Großkomlosch tätig waren, erkennt man wahre Priester- und Intelektuellenbilder, Priester die in der Seelsorge aber auch in der Schulbereich tätig waren, Ordensmänner und Diözesanklerus.

Erwähnenswert ist hier der erste Pfarradministrator und Pfarrer Johann Krisch, ein Sohn der Gemeinde und dann auch erster Seelsorger der neugegründeten Pfarrei.

Wir überlassen aber den Lesern die Freude der Lektüre und des Wissens, Lektüre die uns Priesterbilder aus der Vergangenheit wieder zur Tageslicht bringen…

Prepozitul Capitular Dr. Nicolae Brânzeu

Această temă de istorie ecleziastică a fost abordată de multe ori cu patimă, susținătorul confesional fiind vădit, în special în unele publicații eparhiale sau în sintezele oficiale de istorie bisericească. În perioada, comunistă, în istoriografia românească referirile la desființarea Bisericii Greco-catolice erau evitate sau trecute prin filtrul deformator al cenzurii[1].

Momentul suprimării şi soarta clericilor „nereveniți" la ortodoxie au fost abordate mai ales în publicațiile confesionale, unde, ignorându-se implicarea aparatului represiv al statului comunist, se susținea că cea mai mare parte a preoților şi credincioşilor greco-catolici a aderat de bunăvoie la reîntregirea religioasă[2].

Contextul unificării forțate de acum 57 de ani pune încă probleme celor dedicați investigației istoriei. În istoria României, anul 1948 este primul an al comunismului integral. Acum conducerea României schimbă direcția: în locul modelului occidental tradițional, singurul model admis (adică impus cu forța) devine cel sovietic; un vast şi atotprezent mimetism agită societatea: ceea ce se întâmplă în URSS devine subiect de informare politică obligatorie, iar realitatea sovietică devină călăuză şi far.

Bornele schimbării ireversibile a țării se înlănțuie

---

[1] Cristian Vasile, *Între Vatican şi Kremlin Biserica Greco-Catolică în timpul regimului comunist*, ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2003, p. 5.

[2] Teodor V. Damşa, *Biserica Greco-Catolică din România în perspectivă Istorică*, ed. De Vest, Timisoara, 1994, p. 236.

cu rapiditate. Din aprilie 1948, Republica Populară Română are o nouă Constituție. Nici o legătură cu tradiția constituțională a țării, cu actele fundamentale din 1866 şi 1923, cele care oferiseră conturul şi sistemul pentru apariția României pe harta Europei[3]. Acum, modelul este unul singur: constituția sovietică din decembrie 1936, cea numită cu evlavie „constituție stalinistă", mai ales după ce principalii săi autori dispăruseră în mod suspect după adoptare, lăsând astfel onoarea paternității pe umerii celui care care-i făcuse, cu creionul într-o mână şi cu pipa în alta, ultima lectură – Stalin[4].

Pe 11 iunie, folosindu-se în mod propagandistic (fraudulos de fapt) de aniversarea centenarului revoluției din 1948, regimul trece la prima etapă a lichidării proprietății private: naționalizarea întreprinderilor. Din dimineața zilei de 11 iunie, când Consiliul de Miniştri condus de Groza adoptă proiectul lege şi până în mai 1953, când vor fi naționalizate ultimele ateliere, cabinete şi mici prăvălii particulare, se va derula un proces a cărui consecință va fi fatală pentru economia românească. Puse în mâinile statului, mijloacele de producție ale țării şi sectorul terțiar vor agoniza lent, dar din ce în ce mai evident, în deceniile următoare, la fel cum în agonie va intra şi agricultura, naționalizată şi ea după modelul

---

[3] Dorin Dobricu, *Un „23 august invers"? tentativa de readucere a României în Axă;* în *Politică externă comunistă şi exil anticomunist*, vol. II, ed. Polirom, Iaşi, 2003, p. 221.

[4] Adrian Cioroianu, *O instituție a istoriei româneşti: Biserica Greco-Catolică,* în, Cristian Vasile, *Între Vatican şi Kremlin,* ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2003. p. 8.

colhozurilor şi sovhozurilor începând cu anul 1949[5].

De aici în acolo intră pe „scenă” istoria Bisericii Române Unite, ultima lună a verii lui ’48 aduce alte evenimente decisive. Mai întâi pe 3 august, decretul-lege 175/1948 privind reformarea învăţământului. Ca şi în cazul Constituţiei, şi această lege este calchiată după model străin – străin în primul rând de tradiţia meritorie a şcolii româneşti. În paralel cu epurarea culturii române şi trecerea la index a unor nume şi opere ce dăduseră formă şi conţinut culturii naţionale, învăţământul îşi schimbă faţa. Introducerea cu obligativitate a studiului limbii ruse din şcoala primară, apariţia manualelor unice – formă de îndoctrinare şi uniformizare a conştiinţelor corpului cetăţenesc, elaborate sub controlul regimului şi menite a-i oferi acestuia legitimitate – desfiinţarea formelor de şcolarizare care până atunci fiinţaseră în afara controlului statului (precum învăţământul confesional), toate acestea au transformat sistemul educaţional românesc într-o copie fidelă a celui sovietic. Deloc paradoxal, şcoala românească însăşi devenea instrument de sovietizare.

Pe 4 august, este dată o nouă Lege a Cultelor[6]. Cei care vor urmări evoluţia relaţiilor dintre regim şi Biserica Unită vor avea confirmarea actului care se pregătea: potrivit articolului 40 al legii, nici un cult religios nu putea întreţine legături cu persoane sau instituţii din afara teritoriului ţării, fără acordul oficial al guvernului. Altfel spus, pentru a comunica cu Vaticanul, de exemplu, sau cu

---

[5] Alina Mungiu-Pippidi, *Secera şi buldozerul. Scorniceşti şi Nucşoara. Mecanisme de aservire a ţăranului român*, ed. Polirom, Iaşi, 2002, p. 45.

[6] Stelian Tănase, *Elite şi Societate. Guvernarea Gheorghiu-Dej 1948-1965*, ed. Humanitas, Bucureşti, 2006, p. 96.

Papa sub al cărui patronaj spiritual se afla, Biserica Greco-catolică Română avea nevoie de acordul lui Petru Groza[7], Stanciu Stoian (Ministru al Cultelor) şi al Anei Pauker (Ministru de Externe). De aici încolo începe povestea desfiinţări Bisericii Unite cu aproximativ 1.500.000 – 2.000.000 de enoriaşi în toamna anului 1948.

Puţine documente interne ale Bisericii Române Unite din perioada 1944 – 1948 s-au păstrat, iar o arhivă care să cuprindă aceste documente din perioada 1948 nu există. Probabil o parte a arhivei Blajului a fost salvată în toamna anului 1948 prin intermediul Nunţiaturii Apostolice. Mai există o parte de arhivă la Lugoj din care m-am şi inspirat.

În general din documente se desprinde o relaţie conflictuală între clerul clandestin BRU şi ierarhia BOR. Apar însă şi aspecte mai luminoase, precum simpatia călugăriţelor ortodoxe de la mănăstirea Ciorogîrla faţă de episcopul greco-catolic Ioan Bălan[8], aflat aici în domiciliu obligatoriu[9]. A aborda problema clandestinităţii greco-catolice nu este un act ostil Bisericii Ortodoxe, cum probabil cred unii istorici formaţi în anii naţional-comunismului, ci un gest obligatoriu de recuperarea a unei istorii şi memorii ocultate. Aceste rezerve, coroborate cu nerezolvarea conflictului patrimonial care opune astăzi cele două Biserici şi cu disputa în jurul atribuirii titlului

---

[7] Ovidiu Bozgan, *Cronica unui eşec previzibil. România şi Sfântul Scaun în epoca Pontificatului lui Paul al VI-lea (1963 – 1978*), ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2004, p. 105.

[8] Ioan Bălan, născut la 11 februarie 1880, decedat la 4 august 1959, episcop greco-catolic de Lugoj, martir.

[9] Ioan Ploscaru, *Lanţuri şi teroare,* ed. Signata, Timişoara, 1994, p. 48.

simbolic de Biserică Națională au afectat scrierea istoriei ecleziastice de după 1945.

Cum am arătat documentele de arhivă nu au fost surse dintre cele mai frecvente în istoria Bisericii Române Unite. Totuşi cercetările axate pe aceste izvoare nu au lipsit. Ovidiu Bozgan, conducătorul Centrului de Istorie a Bisericii din cadrul Universității Bucureşti, a pus în circuitul istoriografic mai multe materiale păstrate în Arhivele Ministerului francez al Afacerilor externe sau în Arhiva Secretariatului de Stat pentru Culte de la Bucureşti, iar Codruța Maria Ştirban şi Marcel Ştirban au inserat multe documente în volumul *Din istoria Bisericii Române Unite (1945-1989),* şi istoricul Cristian Vasile, care are de asemenea o bază documentară serioasă.

Analele Sighet au valorificat câteva documente cu privire la episcopi şi domiciliul lor obligatoriu. Pe de altă parte, o serie de publicații care se adresau unui public mai larg, cum ar fi: *Memoria, Vatra, Sionul Românesc, Revista Sfântului Sinod* etc. au găzduit articole, studii sau mărturii ce au reconstituit într-oarecare măsură contextul dominat de teroare în care a avut loc „reunificarea" spirituală de la sfârşitul anilor '40 şi au dezvăluit consecințele acesteia pentru istoria bisericească postbelică.

În acest context al istorie se înscrie şi părintele canonic Nicolae Brânzeu, care pentru o perioadă a fost paroh al parohiei Române Unite din Comloş.

Tot în acest context reproducem rugăciunea Episcopului Iuliu Hossu, care se afla închis în celula în care Episcopul Ioan Suciu a murit de frig şi foame:

Puterea harului Domnului te-a făcut mărturisitor bun şi neînfricat, neclintit şi neînfrânt până la moarte. Lui, Domnului, I se cuvine preamărire şi smerită mulțumită că ni te-a dăruit

aşa cum ai fost şi aşa cum ai murit, te-a dăruit nouă, Bisericii Lui, şi neamului întreg.

Piatră la temelia reînălțării scumpei noastre Biserici, renăscute în durerile marei încercări, cum ne-am rugat împreună şi în ultima zi a vieții tale; piatră la temelia înălțării neamului la viață nouă, puternică, lămurită în durerile frământării unei lumi întregi, a neamului dezrobit, urmând calea vieții sale în România cu adevărat mare, întregită în hotare, binecuvântată de Atotputernicul şi Preabunul Dumnezeu pentru credința creştinească redeşteptată a moşilor şi strămoşilor noştri; la temelie a binevoit Domnul, Preamilostivul, să aşeze şi această scumpă piatră a mărturisitorului său, episcopul Ioan Suciu, administratorul *apostolic al arhidiecezei de Alba Iulia şi Făgăraş.*

Rugămu-Te, Doamne Isuse, cu smerenie noi robii Tăi, primeşte jertfa ce Ți s'a adus, "ale Tale, dintru ale Tale", pentru că toate din Tine, întru Tine şi pentru Tine s'au adus. Primeşte, Doamne, şi răspunde cu binecuvântare şi har peste rămăşițele Bisericii Tale, ale Bisericii noastre înrobite, pentru ca în puterea harului Tău să se înalțe spre noua viață binecuvântată şi rodnică, pentru rodnica viață a scump poporului nostru, a scump neamului nostru.

Primeşte, Doamne, în pacea Ta pe cel ales de Tine, slujitor al Tău, pe cel ce Tu l-ai făcut slugă bună şi credincioasă, dăruieşte-i bucuria Ta întru împărăția Ta, iară nouă, smeriților robilor Tăi, mila Ta şi pacea Ta.

Primeşte, Doamne, de la noi nevrednicii, mărire şi preamărirea ce Ți-o cântăm: Mărire Ție, Doamne, mărire Ție.

Maică Sfântă şi Preacurată, roagă-te pentru noi şi ne ocroteşte până în ceasul morții noastre. Amin."[10]

---

[10] Cardinalul Dr. Iuliu Hossu, *Credința noastră este viața noastră,* Ed. Viața Creştină, Cluj-Napoca, 2003, p. 323.

Viitorul Vicar Capitular BRANZEU NICOLAE, s-a născut în Coroeşteni – Jiu la 17 august 1883. liceul l-a urmat la colegiul reformat din Orăştie, unde în anul 1903 a luat bacalaureatul ca primul eminent. Studiile teologice le-a făcut la Universitatea din Budapesta, unde în decursul celor patru ani, a fost premiat făcând de-altfel şi studii private. În toamna anului 1907, a fost trimis pentru completarea studiilor la Universitatea din Viena, unde ca membru al institutului subminor „Sfântul Augustin" la 1 mai 1908, a fost promovat Doctor în teologie. La 30 august 1908 fiind hirotonit preot, a fost numit de cooperator parohial la Petroşani. De acolo la anul 1910 a trecut ca administrator, mai apoi ca paroh la Coroeşteni – Vulcan unde a funcționat până în 1916.

În primul război mondial simțindu-se tot mai mult lipsa unei lecturi sănătoase pentru popor, a început la 1 ianuarie 1916, să redacteze revista „*Calea Vieții*", care a ajuns a fi foarte populară şi foarte mult iubită. Întâmplându-se mult dorita păşire în acțiune a fraților noştri de dincolo pentru eliberarea noastră, după ce a suferit tot, ce a fost de suferit din partea ungurilor, sub durata războiului mondial, în acel moment preoții de la frontieră, împreună cu ceilalți intelectuali români, au fost ridicați cu forța, şi duşi în exil. Părintele Doctor Brânzeu ca refugiat a petrecut în parohia Batania, rămasă şi azi în Ungaria. Acolo i s-a dat a înțelege, că nu e consult, a se reîntoarce la Vulcan, deoarece va fi expus prigonirilor ungureşti. De aceea şi ca mai uşor să poată continua activitatea literară, a cedat dorinței manifestate de sus şi a cerut parohia Comloş, unde a şi fost numit ca paroh şi protopop al tractului Torontal, introducându-se în parohie la 11 februarie 1917. Aici a fost primit cu toată dragostea

de credincioşi. A şi dezvoltat activitate frumoasă, în timpul scurt de doi ani, cât a petrecut în Comloş[11].

După această perioadă a fost: secretar al Epircopiei (1920), apoi canonic la Episcopia Unită a Lugojului (1921-1948). Arestat în octombrie 1948, domiciliul fortat la manastirile Neamț şi Căldăruşani, apoi închis la Sighet şi Aiud (1952 – 1956), din nou domicilul fortat la Caldaruşani si Lugoj (1956 – 1962).

Prepozitul Capitular Dr. Nicolae Brânzeu
Dr. Nicolae Brânzeu, Probst des Lugoscher Domkapitels

[11] *Istoricul parohiei Comloşu Mare,* scrisă de Pr. Gheorghe Medoia, 31 ianuarie 1934, fond Arhiva Episcopiei Române Unite Lugoj, manuscris.

Activitatea viitorului canonic Brânzeu în comuna Comloşu Mare

A fost numit paroh al Comloşului, cu decretul Veneratului Ordinariat Nr. 90 de dat 31 ianuarie 1917 Revendisimul Dr. Nicolae Brânzeu, azi canonic la Sfânta Episcopie a Lugojului.

A redactat şi de aici în anii 1917 şi 1918 revista „Calea Vieții” devenită săptămânală, care a făcut mari servicii poporului şi soldaților români, în acele vremuri.

Conducerea şcolii a preluat-o Doamna Emilia Dr. Brânzeu, învățătoare, soția Sfinției Sale şi a activat cu mult zel, până la sfârşitul anului şcolar 1917 – 1918, când s-a reîntors învățătorul Valer Besu, din captivitate rusească.

A reorganizat reuniunea de femei şi a pus-o în activitate.

A înmulțit numărul casei bisericii.

A introdus lumina electrică la casa parohială, cumpărând cele necesare spre acest scop.

S-a năzuit să reguleze beneficiul parohial, aşa, ca preotul să primească o subvenție anuală de la domeniul din localitate şi spre acel scop în anul 1918 a făcut o reprezentație motivată Ducesei Mileva de San-Marco care şi cu acea ocaziune s-a arătat bunăvoința şi dragostea față de parohia unită, pentru că şi până la definitiva aranjare a chestiunii, a semnat preotului 8 măji metrice grâu 12 metri porumb, 6 metri orz, 12 m³ de foc şi un favor de lapte zilnic; izbucnind revoluția şi schimbându-se situația politică, chestiunea aceasta n-a mai ajuns la organizare.

După depunerea armelor din partea Ungariei, a instituit sfatul național, care a condus afacerile comunei,

până după ocuparea ei din partea sârbilor.

Zile amare au avut comloşenii sub ocupația sârbească, după cum se poate vedea din cronica parohiei unde părintele Dr. Brânzeu scrie: „Imperiul sârbesc! Asuprire, jaf şi nedreptate!... poporul nostru era pururi apăsat, sufleteşte deprimat, pierise orice speranță din el; cuvintele noastre de înviere, de înălțare, le asculta sceptic”[12].

Sfinția Sa, pentru-că îşi iubea atât de mult legea, limba şi neamul, încă a avut de a suferi mult din partea sârbilor. Până acolo s-a ajuns, încât şi la botezul fetiței sale, a fost molestat de autoritățile sârbeşti. Martor ocular al acestei întâmplări a fost şi scriitorul acestor şire şi-mi aduc aminte, cum ne-au luat la răspundere, că ce căutau în casa părintelui şi ce adunare țineau aici. Li-s-a spus, că am săvârşit un botez. A trebuit să le arătăm fetița în faşă, apoi apa sfințită, patrafirul şi molitvelnicul, care erau pe masă.

În sfârşit, după multă apăsare, sârbii părăsesc comuna, revendicând animale şi alte lucruri de la comloşeni. La 5 august 1919, a venit în comună jandarmeria română, iar în 9 august au sosit grănicerii, care au fost aşteptați cu atâta dor şi dragoste. Primirea românilor s-a făcut cu nespusă însuflețire şi timp îndelungat comuna a fost arborată cu drapele naționale.

Preluând IPSS Dr. Valeriu Traian Frențiu ziarul, regretatului Dr. Valer Branişte „*Drapelul*” şi înființând tipografia diecezană, încă în luna august 1919, l-a angajat pe părintele Brânzeu, de prim redactor la ziar, rămânând parohia şi pe mai departe în administrarea Sfinției Sale.

De la Lugoj venea aici în Duminici şi Sărbători

---

[12] *Ibidem.*

pentru serviciul divin. În decembrie, acelaşi an a făcut o învoială cu părintele Ioan Bodocan, pe atunci notar consistorial, ca să fie substituit în oficiu de părintele Dr. Brânzeu, iar părintele Bodocan a venit în parohie, la Comloş. La 15 iunie 1920 părintele Dr. Brânzeu a fost numit notar consistorial şi mai târziu canonic al Episcopiei Române Unite de Lugoj, iar părintele Bodocan paroh şi protopop la Comloş.

După plecarea de la Comloş, la Episcopia de Lugoj, i s-a dat prima data funcția de notar consistorial funcție care are ca şi scop stabilit de dreptul canonic de a avea grijă de actele curiei să fie redactate şi păstrate în arhiva curiei eparhiale.

Conform Codex canonum Ecclesiarum orientalium semnătura notariilor consistoriali conferă garanție oficială pentru orice act, fie numai pentru actele juridice, fie numai pentru actele unei cauze determinate sau ale unei chestiuni, notarii consistoriali sunt cei care:

1. redactează actele şi documentele cu privire la decrete, dispoziții, obligații sau altele care cer opera lor.
2. întocmesc cu fidelitate procese verbale cuprivire la cele săvârşite şi semnează actele referitoare la aceste lucruri cu indicarea locului, zilei, lunii şi anului;
3. prezintă actele şi documentele, respectând cele prescrise, celor care cer acest lucru în mod legitim, şi declară copiile lor conforme cu originalul[13].

---

[13] *** *Codul Canoanelor Bisericilor Orientale*, ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2001, canonul 254.

Mai târziu pr. Nicolae Brânzeu a devenit canonic şi automat mebru în Capitlul canonicilor al Episcopiei de Lugoj. Capitlul canonicilor este un colegiu de preoți, căruia îi revine obligația de a celebra funcțiunile liturgice mai solemne în biserica catedrală, şi mai îi revine obligația de a îndeplinii funcțiile ce îi sunt încredințate de drept sau de Episcop[14]. În această perioadă canonicul Nicolae Brânzeu a avut o şi bogată activitate între ale scrisului până în momentul cel mai trist al anului 1948, când a fost arestat.

A publicat următoarele lucrari:

Lucrari:

- *Chestii contimporane*, Petroşani, 1910, 58 pagini. (culegere de articole);
- *Pocăiții, Cuvântări bisericesti asupra aşa-numiților pocăiti (adventişti, nazarieni)*, Petroşani, 1913, 211 + IX pagini.
- *Noțiuni de istorie, liturgică şi constituție*, Lugoj 1921, 144 pagini. (ed. a II-a, Lugoj, 1927);
- *Cultele în România*, Lugoj, 1925, 56 pagini.;
- *Maslul, Căsătoria, Sf. Scriptură şi Tradițiunea*, Lugoj, 1925, 24 p. (ed. a II-a, Lugoj, 1930, 40 pagini.);
- *Sfintele Taine, Botezul, Mirul, Pocăința*, Lugoj, 1926, 72 p. (ed. a II-a, 1933, 72 pagini.);
- *Păstorul şi turma* (Hodegetica), Lugoj, 1930, 352 pagini;

- *Sămănătorul I. Catehetica*, Lugoj, 1936, 352 pagini;

[14] *** *Codul de drept canonic* [romano-catolic], ed. Presa Bună, Iaşi, 1995, can. 503.

- *Sămănătorul. II. Omiletică modernă*, Lugoj, 1944, 208 pagini;
- *Catechism pentru cl. III de liceu şi şcoli normale*, Sighisoara, f.a., 174 pagini.

A redactat ziarele:

- "*Cuvântul Adevărului" (Manastirile Prislop, 1913-1916 şi Bixad, 1927-1930);*
- *"Calea Vieţii"* (Vulcan, 1916 şi Comloşu Mare, 1917-1918),
- "*Drapelu*l" (Lugoj, 1919- 1920),
- "*Albina*" (Bucureşti, 1921 - 1922),
- "*Sionul Româ*nesc" (Lugoj, 1920- 1927),
- "*Păstorul Sufletesc*" (Lugoj, 1929- 1931).

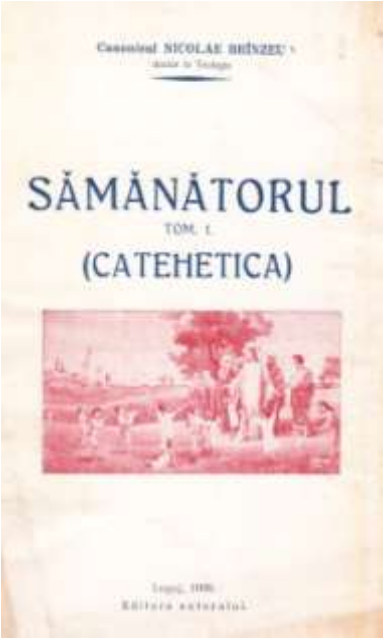

Opera „Sămănătorul” vol. I, (Catehetică).
Werk „Sămănătorul” Band I, (Kathechetik).

LISTA EPISCOPILOR ŞI A PREOȚILOR GRECO-CATOLICI DIN ÎNCHISOAREA DE LA SIGHET 1950-1955[15],

EPISCOPI

1. Valeriu Traian Frențiu, 11. VII. 1952, episcop greco-catolic.
2. Ioan Suciu, 27.VI.1953, episcop greco-catolic.
3. Tit Liviu Chinezu, 15.1.1955, episcop greco-catolic
4. Iuliu Hossu, episcop greco-catolic
5. Alexandru Rusu, episcop greco-catolic
6. Ioan Bălan, episcop greco-catolic
7. Ioan Ploscaru, episcop greco-catolic
8. Ioan Dragomir, episcop greco-catolic
9. Ioan Chertes, episcop greco-catolic
10. Alexandru Todea, episcop greco-catolic
11. Augustin Pacha, episcop romano-catolic
12. Anton Durcovici, episcop romano-catolic
13. Marton Aron, episcop romano-catolic

PREOȚI

14. Coriolan Tămâian, preot greco-catolic.
15. Ioan Augustin Maghiar, 1952, preot greco-catolic.
16. Ioan Cristea, preot greco-catolic.
17. Leon Sârbu, preot greco-catolic.
18. Ioan Oltean, preot greco-catolic.

---

[15] Ioan Ploscaru, *Lista Episcopilor şi a Preoților Greco-Catolici din închisoarea de la Sighet*, manuscris păstrat în Arhiva Episcopiei Române Unite Lugoj.

19. Nicolae Brânzeu, preot greco-catolic.
20. Ioan Sălăgean, preot greco-catolic.
21. Ioan Deliman, preot greco-catolic.
22. Eugen Popa, preot greco-catolic.
23. Aurel Rusu, preot greco-catolic.
24. Iosif Vezoc, preot greco-catolic.
25. Iuliu Rațiu, preot greco-catolic.
26. Constantin Bogdanfy, preot romano-catolic
27. Rafael Haag, preot romano-catolic.
28. Rafael Friederich, preot romano-catolic.
29. Ioan Boga, preot romano-catolic.
30. Vasvary Aladar, preot romano-catolic.
31. Ioan Rață-Tarcisiu, frate-şcolar2.
32. Ştefan Tătaru, preot greco-catolic.
33. Ştefan Dănilă Berinde, preot greco-catolic.
34. Ioan Vultur, preot greco-catolic.
35. Grigore Tecşa, preot greco-catolic.
36. Dumitru Neda, preot greco-catolic.
37. Vasile Tiut, preot greco-catolic.
38. Ioan Bele, preot greco-catolic.
39. Dumitru Sălăgean, preot greco-catolic.
40. Alexandru Rațiu, preot greco-catolic.
41. Ioan Bob, preot greco-catolic.
42. Păsculescu Orlea, preot ortodox.

În 28 octombrie 1948 a fost arestat Episcopul Ioan Bălan, l-au dus la securitate, apoi de acolo, împreună cu canonicii Nicolae Brânzeu şi Iosif Vezoc, au fost transportaţi la Bucureşti. De aici face un itinerant pe la mănăstirile Neamţ şi Căldăruşani, apoi a fost închis la penitenciarul din Sighet şi Aiud[16].

S-a procedat astfel deoarece, se propune ca să se treacă la „o acţiune repede şi simultană" de preluare a reşedinţelor episcopale, fixarea de domicilii obligatorii episcopilor uniţi şi mutarea tuturor factorilor de propagandă uniată (călugări şi profesori) în locuri cât mai izolate. Etapele supuse atenţiei participanţilor la şedinţă, de către ministrul MAI, au un caracter represiv. Astfel, se trecea la „ridicarea tuturor bandiţilor" care sprijină activitatea „foştilor episcopi", pentru a fi duşi într-o mănăstire.

Următoarea etapă consta în chemarea prelaţilor uniţi la Bucureşti, „arestarea lor" şi trimiterea la mănăstirea avută în vedere. În acelaşi timp, se avea în vedere preluarea reşedinţelor episcopale şi a catedralelor de către comisiile de preluare instituite de Ministerul Cultelor[17].

Ultima etapă era rezervată clericilor care refuzau actul revenirii la Ortodoxie de inspiraţie politică, aceştia fiind preveniţi de pedepsele ce le vor suporta în cazul continuării propagandei uniate.

În privinţa preoţilor greco-catolici rezistenţi, putem spune că cea mai mare parte a lor au fost din jurul

---

[16] Ioan Ploscaru, *op. cit., p. 47.*

[17] Codruţa Maria Ştirban, *Din istoria Bisericii Române Unite*, ed. Muzeului Sătmărean, 2000, p. 38.

episcopilor. Unii au fost arestați odată cu prelații uniți, alți în diferite împrejurări, însă numărul lor a fost de 42, ei fiind trimişi la mănăstirea Neamț, potrivit celor hotărâte în şedința convocată de Teohari Georgescu la 27 octombrie[18].

În octombrie-noiembrie 1950 au fost transportati la Sighet şi 45-50 de episcopi şi preoti greco-catolici şi romano-catolici inclusiv şi canonicul Nicolae Brânzeu. Penitenciarul era considerat "unitate de muncă specială", cunoscută sub numele de "*colonia Dunărea* ", dar era, în realitate, un loc de exterminare pentru elitele țării şi în acelaşi timp un loc sigur, de unde nu se putea fugi, frontiera Uniunii Sovietice fiind situată la mai puțin de doi kilometri de penitenciar făcea accesibilă mutarea deținuților în URSS[19].

Deținuții erau ținuți în condiții insalubre, hrăniți mizerabil, opriți de a se întinde ziua pe păturile din celulele fără încălzire. Nu aveau voie să privească pe fereastră (cei ce nu se supuneau erau pedepsiti să stea la "*neagra*" şi "*sura*", celule de tip carceră, fără lumină). Într-un târziu, la geamuri au fost puse obloane, încât se putea vedea numai cerul. Umilința şi batjocora făceau parte din programul de exterminare.

În 1955, ca urmare a Convenției de la Geneva şi a admiterii României comuniste (RPR) în ONU, a avut loc o grațiere. Parte din deținuții politici din închisorile românesti au fost eliberați, parte transferați în alte locuri,

---

[18] Dr. Vasile Marcu, *Drama Bisericii Române Unite cu Roma (Greco-Catolică) documente şi mărturii,* ed. Crater, Bucureşti, 1997, p. 83.

[19] Cicerone Ionițoiu, *Viața politică şi Procesul Iuliu Maniu*, Bucureşti, 1997, p. 113.

inclusiv în domiciliu obligatoriu. La Sighet din cei circa 200 de deținuți, 52 muriseră. Închisoarea de la Sighet a redevenit de drept comun[20]. Totuşi, deținuți politici mai apăreau şi în anii următori, mai ales "*in trecere*" spre spitalul psihiatric din localitate, dar o parte dintre ei au făcut un itinerant al închisorilor, iar unii au ajuns la Aiud.

Nu s-a scris şi nu s-a pomenit încă nimic, sau aproape nimic, despre ceea ce a fost închisoarea şi reeducarea de la Aiud. Începută în primavara anului 1962 şi continuată pe parcursul a aproape trei ani, aceasta acțiune, adevărată crimă împotriva demnității umane, a fost concepută şi pusă în aplicare cu scopul de a ucide din punct de vedere moral pe cei mai înverşunați duşmani ai comunismului pentru ca, în eventualitatea în care, din motive conjucturale, regimul ar fi fost nevoit să-i pună în libertate (ceea ce s-a şi întâmplat de altfel), aceştia să nu mai constituie un pericol pentru ei. Atât prin amploare (prin ea au trecut câteva mii de deținuți), cât şi prin rezultatele pe care le-au avut (spectaculoase din punctul de vedere al regimului, dezastruoase din punct de vedere uman), aceasta actiune a fost aproape tot atât de cumplită ca şi reeducarea de la Pitesti.

O asemenea „*gaură neagră*" a fost şi Aiudul ultimilor ani de detenție. Atunci, în timpul reeducării , aici s-a intrat cu cizma în sufletele oamenilor. Atunci au fost ucise vise şi au fost împinse la sinucidere sute şi mii de conştiințe. Cineva remarca, pe drept cuvânt, că, din acest punct de vedere, Aiudul acelor ani "*este frate geamăn cu*

---

[20] Andrea Dobe, Ioan Ciupea, *Decapitarea elitelor. Metode, Mijloace, Mod de acțiune. Memoria Închisorii Sighet,* Fundația Academică Civică, Sighetul Marmației, 2003, p. 299.

Piteştiul"[21].

În reeducarea de la Aiud, pentru a fi înfrântă rezistența oamenilor, au fost întrebuințate cu mai mult rafinament şi cu mai multă subtilitate poate, toate metodele experimentate cu un deceniu în urmă la Pitesti. Deşi agresările fizice nu au lipsit (rezistenților la reeducare li s-a aplicat un regim extrem de dur: înfometare, frig, izolari , lanțuri, etc), la bătaie nu s-a recurs. Şi nu s-a recurs la bătaie nu pentru că ucigaşii de suflete ar fi devenit, între timp, mai umani, ci din cu totul alte motive. La Piteşti toti subiecții asupra cărora s-a acționat erau tineri şi toti proaspăt arestați. Deci, toți erau, din punct de vedere fizic, viguroşi şi rezistenți şi, pentru a putea fi îngenunchiați mai uşor, era nevoie ca mai întâi să fie ruinați fizic. De aceea, la Pitesti reeducarea a început prin aplicarea torturii fizice neîntrerupte şi, în câteva luni, chiar şi cele mai robuste exemplare au fost transformate în epave. La Aiud situația era, din acest punct de vedere, cu totul alta. Nici unul dintre cei ce urmau să treacă prin reeducare nu mai era tânar şi, în plus, majoritatea dintre ei (afara de cei arestați în 1958 – 1959) aveau în urma lor ani grei de temniță. Aşa că din punct de vedere fizic toți erau la limita de jos a rezistenței. Apoi în Aiud nu s-a recurs la bătaie şi pentru că cei care au inițiat reeducarea voiau să dea acestei acțiuni un aspect legal şi uman. Voiau, *„vezi Doamne”*, să recupereze materialul uman din închisori, pentru ca purificat şi recondiționat să-l redea societății[22].

---

[21] Dumitru Bacu, *Piteşti.Centru de reeducare studențească*, ed. Atlantida, Bucureşti, 1991, p. 13.

[22] Grigore Caraza, *Aiud însângerat.* Editura Vremea XXI, 2004, p. 34.

Responsabilii cu reeducarea erau conştienţi că nu cu bâta vor reuşi să înfrângă rezistenţa morală a deţinuţilor şi să scoată , cum pretindeau, "*putregaiul*" din ei. După atâţia ani de detenţie şi de tratament inuman, oamenii închisorilor deveniseră imuni la suferinţele fizice. Cu cât asuprirea era mai mare, cu atât rezistenţa morală a celor asupriţi creştea. Şi acest lucru îl ştiau şi asupritorii[23].

La Aiud, pregătirea acestei acţiuni a început încă din vara anului 1958 prin schimbarea conducerii închisorii. Atunci, celebrul Coler a fost înlocuit cu, nu mai puţin celebrul (tot) colonel Gheorghe Crăciun. Această schimbare nu a fost făcută întâmplător , ci a fost extrem de bine gândită, deoarece colonelul Crăciun era persoana cea mai indicată pentru ducerea la bun sfârsit a acţiunii ce se pregătea. Din acest punct de vedere, personajul este extrem de interesant şi merită o succintă prezentare.

Primul lucru pe care l-a facut colonelul Crăciun după instalarea sa în noua funcţie a fost reorganizarea deţinuţilor în celule. Dacă până atunci repartizarea pe celule se făcea oarecum la întâmplare, după cum se nimerea, de data aceasta formaţiile de patru, cinci sau şase oameni care urmau să convieţuiască în aceeaşi celulă, au fost cu grijă alcătuite după anumite criterii. S-a ţinut cont în această alcătuire şi de alfabet, s-a ţinut cont şi de vârsta, s-a ţinut cont şi de afinităţi sufleteşti şi de adversităţi[24].

Târziu s-a mai observat un amănunt şi anume că, în fiecare celulă fusese introdus, pe cât a fost posibil, şi câte un "*piteştean*" (deţinut care trecuse prin Piteşti), nu

---

[23] Andrea Riccardi, *Secolul Martiriului. Creştinii în veacul XX*, ed. Enciclopedică, Bucureşti, 2004, p. 227.
[24] Grigore Caraza, *op. cit.*, p. 57.

neaparat ca turnător ori colaborator, în acel moment, al administrației (marea majoritate a celor care trecuseră prin Pitesti, odată încetată agresiunea împotriva lor şi dispersați în marea masă a celorlalți deținuți, îşi reveniseră din acest punct de vedere), ci pentru că se miza pe faptul că, atunci când va fi declanşată reeducarea, aceştia vor fi primii care o vor accepta, influențând astfel şi pe ceilalți. Ceea ce s-a şi întâmplat de altfel.

Odată cu această nouă repartizare a deținuților în celule, pentru "*locatarii*" Aiudului începe o lungă perioadă critică, sugestiv denumită "*perioada marii încremeniri*[25]". De ce încremenire? Pentru că timp de aproape doi ani şi jumătate, în Aiud, nu s-a mai mişcat nimic. Timp de aproape doi ani şi jumătate oamenii au fost nevoiți să trăiască în aceleaşi formație şi acest lucru a avut urmări nefaste asupra stării lor de spirit, ştiut fiind că menținerea, în timp îndelungat, între patru pereți, a doi sau mai mulți oameni face conviețuirea de-a dreptul imposibilă. De altfel, acest lucru se şi urmărea: degradarea relațiilor dintre oameni şi slăbirea rezistenței lor nervoase şi prin aceasta şi a rezistenței morale. S-au consumat atunci, în spatele uşilor ferecate, adevărate drame. Oameni echilibrați care înainte fuseseră prieteni sau numai se respectaseră reciproc, au ajuns să nu se mai poată suferi, să se urască cu înverşunare chiar. Fiecare agresa pe ceilalți cu ticurile sale, cu tabieturile sale, cu automatismele sale şi era agresat, la rândul său, de ticurile, tabieturile şi automatismele celorlalti.

Odată cu noile repartizări în celule, direcția

---

[25] Anton Moisin, *Mărturiile Prigoanei contra Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice*, ed. Polsib, Sibiu, 1995, p. 121.

închisorii a instituit un regim extrem de sever. Vigilența celor ce supravegheau a sporit considerabil. Aproape din zece în zece minute, "*pleoapa*" vizetei prin care eram spionați se ridica şi cea mai mică abatere sau presupusă abatere de la un regulament aberant era cu severitate pedepsită. De la cinci dimineața, când se dădea deşteptarea şi până la zece seara, când suna stingerea, deținutul nu avea voie să facă nimic. Nu avea voie să se întindă în pat, nu avea voie să vorbească decât în şoaptă, nu avea voie să se uite pe geam, nu avea voie să aibă nici o activitate, manuală sau intelectuală, care ar fi facut ca timpul să-i treacă mai uşor. Deținutul trebuia să perceapă dureros curgerea timpului. Fiecare clipă trebuia să-i fie muşcătură. Şi dacă nu-i era sau i se părea cerberului de dincolo de uşă că nu-i este, atunci muşca el, prescriindu-i trei, cinci sau şapte zile de izolare sau "*neagra*". Se pedepsea mult şi se pedepsea pentru orice. Am vazut oameni pedepsiti pentru că au fost surprinşi rugându-se, ori zâmbind sieşi ori unei amintiri. Am vazut oameni pedepsiți pentru că au fredonat o melodie ori pentru că au recitat niste versuri. Şi toate acestea urmăreau slăbirea rezistenței fizice şi sufleteşti a deținutului pentru că atunci când i se va propune o alternativă să o accepte[26].

Constrânsi de un regim inuman, oamenii Aiudului au fost nevoiti să caute resurse de supraviețuire în ei înşişi şi le-au găsit în rugăciune , în meditație şi în învățătura.

S-a învățat mult, şi s-a învățat temeinic la Aiud. S-au învatat limbi străine , s-a învățat matematica, s-au învățat poezii, mai ales poezii (Blaga, Arghezi, Bacovia,

---

[26] Ioan Marius Bucur, *Persecuția Bisericii Catolice din România*, ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuş, 2005, p. 243.

Cotrus, etc, nemaivorbind că Gyr şi Crainic circulau în opere aproape complete), s-a învățat agricultură, stupărit, avicultură, fizică, chimie, etc., iar cei ce au avut şansa să stea în aceeaşi celulă sau în celule alăturate cu profesorul George Manu au audiat chiar şi cursuri de fizică nucleară. Nevoia de comunicare, de transmitere a informațiilor de la o celulă la alta a făcut ca, în această perioadă, comunicarea prin alfabetul Morse să atingă apogeul[27].

A doua perioadă pregătitoare a debutat pe neaşteptate către sfârsitul anului 1960 şi se caracterizează, spre deosebire de prima, printr-o continuă mişcare. Dacă până atunci oamenii fuseseră obligați să stea în aceeaşi formație ani de-a rândul, începând de la aceasta dată, sub diferite pretexte (vizita medicală, triere pentru trimiterea la muncă, etc.) componența celulelor era schimbată periodic. Rațiunea acestor frecvente mişcări, adevărata acțiune de pritocire a oamenilor, nu s-a desluşit decât târziu, după declanşarea reeducării. Pentru o cât mai bună reuşită a acestei acțiuni era necesar ca, cei asupra cărora urma să se acționeze, să se cunoască cât mai bine între ei. Fiecare deținut trebuia să cunoască pe cât mai multi dintre camarazii lui de suferință şi să fie, la rândul său, atunci când va fi cazul, cunoscut de către cât mai multi dintre aceştia, pentru ca să aibe pe cine demasca şi de către cine să fie demascat.

Între timp, colonelul Craciun, împreună cu statul său major format din ofițerii politici veniti la Aiud odată cu el (colonelul Iacob, maiorul Nodet, capitanul Chirilă şi multi altii) îşi continuau munca de documentare pe care o

[27] Grigore Caraza, *op. cit.*, p. 102.

începuseră încă din perioada precedentă[28]. Această muncă consta în strângerea de date care să le permită caracterizarea exactă a fiecărui deținut în parte, insistându-se, în special, asupra celor considerati personalități proeminente (morale, culturale sau politice). În acest scop, fiecare deținut era scos la anchetă o dată, de două sau de mai multe ori (depindea de cât de important era) şi interogat ori provocat la o discuție "amicală" de către unul din numeroşii ofițeri politici care mişunau prin închisoare. Informațiile obținute direct de la cel în cauza ori de la alți deținuți erau completate cu date extrase din dosarul fiecăruia, iar în cazurile mai deosebite se recurgea chiar la serviciile anchetatorilor de la securitățile de origine. Astfel că atunci când acțiunea de reeducare va demara, cei interesati vor cunoaste profilul psihologic şi deja, cu aproximație, starea de spirit al fiecărui deținut în parte, ceea ce le va permite sa acționeze în consecință[29].

Paralel cu aceste preparative, colonelul Crăciun şi statul sau major de politruci mai actionau şi în alte direcții, mai greu de sesizat, la acea oră, de deținuți. Şi totuşi unele lucruri nu puteau rămâne multă vreme neobservate. Aşa, de pildă, la un moment dat deținuții au băgat de seamă că dintre ei încep să dispară personalitățile, adică acele persoane care, prin poziția lor morală, politică sau culturală, aveau oarecare influență asupra celorlalți deținuți. La început s-a crezut că aceştia au fost izolați la Zarca sau în alte secții ale închisorii ori duşi pe undeva la

---

[28] *Ibidem*, p. 147.

[29] Silvestru Aug. Prunduş, Clemente Plaianu, *Cei 12 Episcopi Martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma*, ed. Viața Creştină, Cluj Napoca, 1998, p. 199.

anchete. Până la urmă s-a vădit că ei fuseseră izolați pentru a fi prelucrați şi convinşi să accepte reeducarea şi, acceptând-o, să-i determine şi pe alții să o facă. Şi spre deziluzia noastră, a marii mase de deținuți, foarte mulți dintre ei au sfârsit prin a fi convinşi (prin ce metode oare ?), devenind astfel, în mâna colonelului Crăciun "marea armă secretă" cu care va reusi să-i determine pe multi să capituleze. Au fost însă destui şi dintre cei care au rezistat ispitei de a se elibera înainte de termen, precum şi tuturor presiunilor care s-au făcut asupra lor şi au rămas credincioşi idealurilor pentru care intraseră în închisoare si demnității de om.

Şi, în această atmosferă, pe la sfârşitul anului 1961, s-a raspândit deodată vestea că a început reeducarea[30].

În aceste conditii, cei mai multi dintre ei se împăcaseră cu gândul că s-ar putea să sfârşească în temniță sau, în cel mai fericit caz, să-şi irosească viața aici până la expirarea pedepsei. Asa stând lucrurile, singura lor grijă era, deci, să suporte cu demnitate tot ceea ce le era harazit şi să încerce să rămână credincioşi propriei lor conştiințe. "*Mai presus de orice rămâi credincios tie însuti*" era versul din Shakespeare pe care îl găseai scrijelit pe pereții fiecărei celule şi pe care aproape fiecare deținut îl murmura ca pe un memento ori de câte ori îndoiala şi duhul deznădejdii i se cuibăreau în suflet. Această atitudine care era a celor mai multi, a contaminat şi pe ceilalți, pe cei puțini şi astfel se explica comportamentul unitar al deținuților din Aiud, comportament care scotea din sărite aparatul politic şi conducerea închisorii. Odata cu declanşarea reeducării însă, această unitate

[30] Grigore Caraza, *op. cit.*, p. 187.

comportamentală s-a spart. Oferindu-li-se o alternativă, acestor oameni nepăstuiți li se oferea, de fapt, posibilitatea de a alege între doua moduri de a se sinucide: moral sau biologic. Si fiecare a ales dupa cum i-a fost felul.

În aceste condiții s-a stins din viață părintele canonic Nicolae Brânzeu paroh al Comloşului în data de 30 decembrie 1962, fiind inmormântat la Lugoj[31].

Canonicul Nicolae Brânzeu nu este decât o piesă din mozaicul pe care, regimul comunist îl asamblase în mutări succesive după al doilea război mondial în care a fost vânată Biserica Română Unită Greco Catolică cu cei 1.500.000 de enoriaşi în momentul desfințării sale[32].

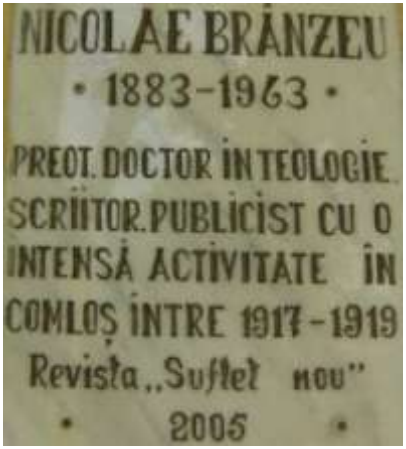

Placă în memoria prepozitului capitular de Lugoj Dr. Nicolae Brânzeu

Gedenktafel für Dr. Nicolae Branzeu, Lugoscher Domprobst

---

[31] Arhiva Diecezei Romano-Catolice Timişoara, Fond: Colecția de duplicate a matricolelor parohiale, Matricola de deces a Parohiei Romano-Catolice Lugoj, fascicul 1962, în vol. X, nr. crt. 133, p. 28.

[32] P.S. Ioan Ploscaru, *Desfințarea Bisericii Greco-Catolice*, în *Analele Sighet 6, Anul 1948 – Instituționalizarea Comunismului*, Fundația Academia Civică, Sighetul Marmației, 1998, p. 671.

Bibliografie

a. Surse Arhivistice

1. Arhiva Diecezei Romano-Catolice Timişoara, Fond: Colecția de duplicate a matricolelor parohiale, Matricola de deces a Parohiei Romano-Catolice Lugoj, fascicul 1962, în vol. X.

2. Arhiva Diecezei Române Unite Greco-Catolică Lugoj, Fond Istorii Parohiale, *Istoricul parohiei Comloşu Mare*, scrisă de Pr. Gheorghe Medoia, 31 ianuarie 1934.

b. Lucrări cu tematică de specialitate

1. Bacu Dumitru, *Piteşti. Centru de reeducare studențească,* ed. Atlantida, Bucureşti, 1991.

2. Bozgan Ovidiu, *Cronica unui eşec previzibil. România şi Sfântul Scaun în epoca Pontificatului lui Paul al VI-lea (1963 - 1978),* ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2004.

3. Bucur Ioan Marius, *Persecuția Bisericii Catolice din România,* ed. Galaxia Gutenberg, Târgu Lăpuş, 2005.

4. Caraza Grigore, *Aiud însângerat,* ed. Vremea XXI, 2004.

5. Cioroianu Adrian, *O instituție a istoriei româneşti: Biserica Greco-Catolică,* în Cristian Vasile, *Între Vatican şi Kremlin,* ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2003.

6. Damşa Teodor, *Biserica Greco-Catolică din România în perspectivă Istorică*, ed. De Vest, Timisoara, 1994.

7. Dobe Andrea, Ciupea Ioan, *Decapitarea elitelor: Metode. Mijloace. Mod de acțiune. Memoria Închisorii Sighet*, Fundația Academică Civică, Sighetul Marmației, 2003.

8. Dobricu Dorin, *Un „23 august invers”? tentativa de readucere a României în Axă;* în *Politică externă comunistă şi exil anticomunist*, vol. II, ed. Polirom, Iaşi, 2003.

9. Cardinalul Dr. Iuliu Hossu, *Credința noastră este viața noastră,* Ed. Viața Creştină, Cluj, 2003.

10. Ionițoiu Cicerone, *Viața politică şi Procesul Iuliu Maniu,* Bucureşti, 1997.

11. Marcu Vasile, *Drama Bisericii Române Unite cu Roma (Greco-Catolică) documente şi mărturii*, ed. Crater, Bucureşti, 1997.

12. Moisin Anton, *Mărturiile Prigoanei contra Bisericii Române Unite cu Roma,* Greco-Catolice, ed. Polsib, Sibiu, 1995.

13. Pippidi Alina Mungiu, *Secera şi buldozerul: Scorniceşti şi Nucşoara. Mecanisme de aservire a țăranului român*, ed. Polirom, Iaşi, 2002.

14. Ploscaru Ioan, *Desfințarea Bisericii Greco-Catolice,* în *Analele Sighet 6, Anul 1948 – Instituționalizarea Comunismului*, Fundația Academia Civică, Sighetul Marmației, 1998.

15. Ploscaru Ioan, *Lanțuri şi teroare,* ed. Signata, Timişoara, 1994.

16. Prunduş Aug. Silvestru, Plaianu Clemente, *Cei 12 Episcopi Martiri ai Bisericii Române Unite cu Roma*, ed. Viața Creştină, Cluj Napoca, 1998.

17. Riccardi Andrea*, Secolul Martiriului. Creştinii în veacul XX*, ed. Enciclopedică, Bucureşti, 2004.

18. Ştirban Codruța Maria, *Din Istoria Bisericii Române Unite,* ed. Muzeului Sătmărean, 2000.

19. Tănase Stelian, *Elite şi Societate. Guvernarea Gheorghiu-Dej 1948-1965*, ed. Humanitas, Bucureşti, 2006.

20. Vasile Cristian, *Între Vatican şi Kremlin Biserica Greco-Catolică în timpul regimului comunist*, ed. Curtea Veche, Bucureşti, 2003.

21. *** *Codul Canoanelor Bisericilor Orientale*, ed. Presa Universitară Clujeană, Cluj Napoca, 2001.

22. *** *Codul de drept canonic* [romano-catolic], ed. Presa Bună, Iaşi, 1995.

Sergiu Soica

Der Domprobst und Domkapitular Dr. Nicolae Brânzeu

Domherr Nicolae Brânzeu, Priester der mit Rom Rumänischen Unierten, Griechisch-Katholischen Kirche und der Diözese Lugosch ist eine der wichtigsten Persönlichkeiten dieses Bistums während der Zwischenkriegszeit. Die Rumänische Griechisch-Katholische Kirche, sowie auch ihr Priester Nicolae Brânzeu erleben eine schwere Verfolgungszeit angefangen mit dem Jahr 1948. Das Leben des Lugoscher Domprobstes kennt nun, zwischen 1948 und 1962, sein Todesjahr, einen wahren und bitteren Kreuzweg.

Alle Werke zum Thema Kirchengeschichte in Rumänien bezeugen die eine Tatsache: der Domherr und spätere Domprobst Dr. Nicolae Brânzeu war eine morale Autorität im Chor der Märtyrer seiner Kirche. Neben den pastoralen Tütigkeiten entfalltete Dr. Brânzeu auch eine rege schriftstellerische Tätigkeit. War Redakteur der Zeitschrift „Calea Vieții" (Der Lebensweg), ein damals sehr beliebtes Periodikum. Dazu muss man erwähnen dass er der Author des dreibändigen Werkes: „Sămănătorul" (Der Seemann) ist, ein Buch welches das Thema Kathechetik in einer ausführlichen Weise präsentiert.

Pfarrer Dr. Brânzeu, mit Ehefrau Emilia, weilte in Grosskomloschdrei Jahre lang und entfaltete hier eine schöne pastorale Tätigkeit. Danach arbeitete er als bischöflicher Sekretär (1920) und später als Domherr der Lugoscher griechisch-katholischen Kathedrale (1921-1948).

Im Jahre 1948, am 28. Oktober, wurde Domherr Dr. Nicolae Brânzeu zusammen mit seinem Diözesanbischof Dr. Ioan Bălan festgenommen. Er wurde zum Sitz der Lugoscher „Securitate” und von da, zusammen mit seinem Bischof und mit dem Domherrn Vezoc nach Bukarest gebracht. Von hier folget der Kreuzweg des Arrests in den orthodoxen Klöstern Neamț und Căldăruşani, dennen die kommunistischen Gefängnisse von Sighet und Aiud folgten

Domprobst Dr. Nicolae Brânzeu schlief im Herrn am 31. Dezember 1962 nach einem reichen und edlen Lebensweg ein.

Cuprins

Sergiu Soica *M.A.*
Prepozitul Capitular Dr. Nicolae Brânzeu
Activitatea viitorului canonic şi prepozit Brânzeu în comuna Comloşu Mare
Lista Episcopilor şi a Preoţilor Greco-Catolici din închisoarea de la Sighet 1950-1955
Bibliografie